

Μόδης Γούναρης: «Η συνέχεια που πήγαινε...»

Της ζωής οι εκκρεμότητες ή η αίσθηση του ανεκπλήρωτου και η αιώνια τραγωδία της μοναξιάς

Ζωή είναι μια αλυσίδα γεγονότων, τυχαίων τις πιο πολλές φορές. Όχι πως δεν έχουμε τη δυνατότητα να παρέμβουμε στη ζωή μας αλλά τελικά το τυχαίο παίζει μεγάλο ρόλο. Και εδώ βρίσκεται και η γοητεία του ζην, επειδή εμπεριέχει το απρόοπτο, το άγνωστο αυτό που προσδίδει το απαραίτητο σασπένς.

Με το πέρασμα των χρόνων εάν και όταν αποφασίσουμε να πάμε πίσω, στο παρελθόν, θα διαπιστώσουμε πως στη ζωή μας υπάρχουν κάποιες εκκρεμότητες που δεν έκλεισαν με το πέρασμα του χρόνου, που τις αφήσαμε ως χαϊούσες πληγές να μας ακολουθούν και να μας βασανίζουν θυμίζοντας μας αυτό που αφήσαμε λειψό, που παρέμεινε ως εκκρεμότητα να μας θυμίζει κάτι που δεν κάναμε, είτε επειδή αντικειμενικά δεν μπορούσαμε, αλλά πιο συχνά, κι αυτό είναι το τραγικό του πράγματος, επειδή δεν τολμήσαμε. Σαν τον πατέρα του Γιώργου που έβλεπε στα μάτια του «την αίσθηση του ανεκπλήρωτου. Της αποτυχίας» Κι «έτσι έμαθε στη σιωπή. Τη σιωπή που προσδιόριζε κάποιο πικρό ανεκπλήρωτο».

Κι έτσι συνεχίζεται η ζωή, ως μία αναζήτηση, ως κάτι ατέρμονο, δραματικό και γοητευτικό με τον πόνο διαρκώς να βαραίνει το δισάκι του ταξιδευτή, πόνο για όσα δεν έγιναν, για όσα βήματα δεν τολμήσαμε να κάνουμε αλλά και δύναμη για τα επόμενα πως εκεί στην επόμενη γωνία θα τα καταφέρουμε, θα σπλιστούμε με δύναμη και θα πάρουμε τη μεγάλη απόφαση. Και έτσι συναντάμε τη «συνέχεια που πήγαινε...», που το τέλος της συνυπάρχει μοναχά με το φυσικό τέλος του ανθρώπου.

Ο Γιώργος τοποθετεί με τάξη τα υπνωτικά χάπια επάνω στο κομοδίνο του. Η πρώτη εικόνα που παίρνουμε από το βιβλίο.

Ποιος είναι ο Γιώργος, γύρω από τον οποίο αναπτύσσεται το βιβλίο; Μεγάλωσε σε μία οικογένεια με μια μητέρα που σχεδόν μισούσε τον άνδρα της. Ένας γάμος, υποθέτω, από εκείνους που γινόταν παλιά, με προξενιά ή με αποφάσεις γονιών. Ποιος ξέρει αν οι δυο αυτοί άνθρωποι ήθελαν κάτι άλλο στη ζωή τους; Προφανώς συνήθισαν να ζουν με εκκρεμότητες και ανεκπλήρωτα που με το πέρασμα του χρόνου ταυτίστηκαν με την καθημερινότητά τους. Μαζί του μεγαλώνει ο Στέργιος, ο αδελφός του. Ατίθασος και διαφορετικός από το σιωπηλό Γιώργο. Εμβληματική φιγούρα των παιδικών χρόνων, ο Τρύφωνας, αδελφός του πατέρα. Ταξιδευτής, ναυτικός, ταχυδακτυλουργός σε τσίρκο και επιληπτικός. Νέος αγάπησε τη Σοφία αλλά οι γονείς της δεν τον ήθελαν, επειδή ήταν άρρωστος, κι εκείνος πήρε τους δρόμους και τις θάλασσες. Να το πάλι το ανεκπλήρωτο. Η μεγάλη εκκρεμότητα στις ζωές του Τρύφωνα και της Σοφίας. Η οποία παντρεύτηκε έναν άνδρα που την αγάπησε πολύ, που της συμπαραστάθηκε σε όλα τα ζόρικα. Και η Μαρία, η κόρη τους. Το κορίτσι που συμπονά τους πάντες, που είναι φίλη του Γιώργου αλλά που κανείς τους δεν αποφασίζει να κάνει το βηματάκι να τους φέρει ποιο κοντάκι έτσι ο Γιώργος φεύγει για σπουδές και η Μαρία παντρεύεται το Νίκο, που νόμισε πως τον αγάπησε, αλλά τελικά, μόνο τον συμπόνεσε. Και 14 χρόνια μετά Η Μαρία κι ο Γιώργος συναντιούνται ξανά. Εκείνη παντρεμένη και μητέρα. Σκέφτεται τη ζωή της «Με

παράτησες τότε θυμάσαι;» θα πει. « Ίσως αν δεν έφευγες... Ή έστω να 'φευγες αλλά να με χαιρετούσες τουλάχιστον. Να 'δινες ένα σημάδι». Όμως εκείνος έφυγε παίρνοντας μαζί του «τη μελαγχολία των συνεχών απωλειών». Ο θάνατος του πατέρα, ο θάνατος του Τρύφωνα, το φευγιό του Στέργιου, η μητέρα σε μοναστήρι. Κι έτσι ο έρωτας για τη Μαρία και το Γιώργο έμεινε ανεκπλήρωτος. Αλλά κι ο Νίκος, ο άνδρας της Μαρίας, κουβαλά τον πόνο του θανάτου των γονιών του. Τσακωμένος με τον πατέρα του δεν φρόντισε να αποκαταστήσει τις σχέσεις του μαζί του και παρέμεινε η εκκρεμότητα που γιγαντώθηκε όταν ούτε στη κηδεία τους δεν πήγε. Λόγια που δεν ειπώθηκαν, βαρύ φορτίο για τους ανθρώπους. Κι ο Νίκος το κουβαλά και ξεσπάει στη Μαρία. Τη Μαρία που προσπαθεί να κερδίσει τα 14 χαμένα χρόνια αλλά δεν μπορεί να κάνει τίποτε παραπάνω. Και του Γιώργου που ζει αυτό που μόνος του άφησε να του φύγει, αυτό που όμως ποτέ δεν θα είναι ολόκληρο. Πάντα θα είναι λειψό, κολοβό, ανάπηρο. Και τέλος ο Στέργιος. Που πέρασε από συμπληγάδες στη ζωή του, από χοντρά ζόρια με εξαρτήσεις και στρατοδικεία. Και που τώρα, συμφιλιωμένος με όλα, αλλαγμένος έχει φιλοσοφήσει τη ζωή και έχει επιλέξει να τη ζήσει κατά πως θέλει. Και είναι η συνάντηση των δύο αδελφών η μόνη που κλείνει εκκρεμότητες και δεν αφήνει καμία αίσθηση ανεκπλήρωτου. Ο Γιώργος κι ο Στέργιος συναντιούνται και ξαναγνωρίζονται, αφού στην πραγματικότητα ποτέ δεν είχαν την ευκαιρία να ζήσουν μαζί σου, ακλούθησαν πολύ διαφορετικούς δρόμους. Και γύρω από όλους αυτούς, οι συμφοιτητές του Γιώργου, ο Δημήτρης και η Χριστίνα., που μοιράστηκαν ανησυχίες και όνειρα και κοινές πολιτικές επιλογές. Συμβιβασμένος ο πρώτος, προσκυνά εκεί που έβριζε, υποψήφια βουλευτής με το κυβερνών κόμμα η δεύτερη. «Αυτός που νομίζει πως θα ανατρέψει την εξουσία παίζοντας με τους όρους της, δεν χαμπαριάζει καν το πώς, σιγά-σιγά, ενσωματώνεται πλήρως και αποκτάει την ίδια μούρη»

Και η Μαρίνα, η κοπέλα του Γιώργου που πάντα τον περιμένει. Κι αυτός πάντοτε φεύγει. Κι όταν περνούν τα χρόνια κι ο Γιώργος αρχίζει να αντιλαμβάνεται πως τη αγαπά και θέλει να είναι μαζί της, εκείνη φεύγει, γιατί δεν τον πιστεύει πια, γιατί θέλει σχέση και όχι «κάτι σαν σχέση.»

Υπάρχει κι ο Παύλος, ο γιατρός, καινούργιος φίλος με τον οποίο συμφωνεί σε όλα. Ο Παύλος που ζει εντελώς διαφορετικά από το Γιώργο, που παντρεύτηκε τη Λίτσα, που την ήξερε από χρόνια αλλά όταν ήταν να φύγει γι αλλού, του έκανε ένα κλικ κι αποφάσισε πως αυτήν είναι η γυναίκα της ζωής του. Κι έμεινε. Και το εννοούσε. Υπάρχει ένας μονόλογος του Παύλου. Λέει για το πώς αποφάσισε να πάει να ακούσει το Σφακιανάκη, αν και δεν του αρέσει. Και λέει τα εξής, που προσωπικά θεωρώ απολύτως αληθινά, βαθιά ανθρώπινα, εντελώς ακομπλεξάριστα.

Ηρέμησε, γαμώ τα κολλήματά σου. Ηρέμησε. Άκου, εγώ, όπως ξέρεις είμαι και λίγο μουσικός. Πέρα λοιπόν απ' όλα τ' άλλα που λες, μπορώ να τον κρίνω και μουσικά. Και σε πληροφορώ, ότι από μουσική ο τύπος δε λέει τίποτα. Όμως να σου πω κάτι ρε Γιώργο; Ξέρεις τι είναι να βλέπεις το Λιτσάκι να μερακλώνει; Ξέρεις τι είναι να ξέρεις ότι γουστάρει να χορεύει πάνω στην πίστα και να 'μαι εγώ από κάτω και να την βλέπω; Όταν της είπα: 'Πάνε εσύ ρε πουλάκι μου, εγώ θα κάτσω με το παιδί', μου απάντησε ότι δε θέλει να πάει μόνη της. Και το ξέρω, δε θα πήγαινε... Χέστηκε λοιπόν εγώ για το Σφακιανάκη. Εγώ πάω γιατί γουστάρω τη Λίτσα που γουστάρει... Καταλαβαίνεις;»

Ιδού το περίγραμμα του βιβλίου του φίλου Μόδη Γούναρη. Ένα μυθιστόρημα που διαθέτει ένα τεράστιο προσόν. Είναι ρεαλιστικό, δεν υπάρχει κανείς θετικός ή αρνητικό ήρωας, καμία μανιχαϊστική αναφορά. Με τους χαρακτήρες άλλοτε συμφωνούμε και άλλοτε διαφωνούμε. Δεν τίποτε χαρακτήρες περίεργοι. Είναι άνθρωποι που γνωρίζουμε πολύ καλά. Είναι ο... η... είμαι εγώ.

Αλλά και τα όσα συμβαίνουν. Είναι γεγονότα καθημερινά, που τα βλέπουμε, τα ακούμε, τα βιώνουμε.

Εξαιρετική επίσης είναι η εμβάθυνση που κάνει ο συγγραφέας στους χαρακτήρες του, κάτι που είχα επισημάνει και στο προηγούμενο βιβλίο του. Ξεκινά από την αρχή των πραγμάτων, περιγράφει και όλες οι πράξεις των ανθρώπων δικαιολογούνται, καμία δε φαντάζει εξωπραγματική. Το στοιχείο του ψυχογραφήματος, που επίσης υπήρχε στο προηγούμενο βιβλίο.

Ένα άλλο προσόν του συγγραφέα είναι το πώς καταφέρνει μέσα από μία αφήγηση, ένα πλέγμα σχέσεων, να καταπιαστεί με πολλά θέματα. Εν'ώ παραμένει προσηλωμένος σε μια ιστορία που ξεκινά από κάπου και σκοπεύει να την οδηγήσει κάπου, ταυτόχρονα διακλαδίζεται και με αφορμή την αφήγηση θέτει φιλοσοφικά ερωτήματα περί ελευθερίας και ύπαρξης αλλά και πολιτικο-ιδεολογικά.

«Η συνέχεια που πήγαινε...» είναι ένα βιβλίο που διαθέτει τη δύναμη του να σε κρατήσει χωρίς να βαρεθείς, ενώ ταυτόχρονα δεν υποκύπτει στην ελαφρότητα πολλών βιβλίων της σύγχρονης λογοτεχνίας. Εξερευνά, αναρωτιέται, προσπαθεί να βγάλει συμπεράσματα αλλά δε δίνει συμβουλές, δεν εμπεριέχει ούτε ένα στοιχείο διδακτισμού.

Κι ακόμη μία γραφή στρωτή χωρίς υπερβολές, λεκτικές ακροβασίες και ακκισμούς. Με κάποιες δυνατές λογοτεχνικές πινελιές όπως «της έπιασα το χέρι μια βραδιά και γέμισαν τα μάτια μου φεγγάρια», χωρίς όμως να γίνεται κατάχρηση.

Ένα βιβλίο, λοιπόν, για την απώλεια, την εκκρεμότητα και το ανεκπλήρωτο αλλά και τη μοναξιά. Γιατί εν τέλει όλοι οι ήρωες του βιβλίου αυτήν βιώνουν. Τη μοναξιά, η οποία είναι αποτέλεσμα της απώλειας, των εκκρεμοτήτων και του ανεκπλήρωτου.

Ο Μόδης Γούναρης δε με εξέπληξε. Με χαροποίησε που συνέχεια πηγαινέει παραπέρα...

Στράτος Κερσανίδης

Εισήγηση στην εκδήλωση παρουσίασης του βιβλίου «Η συνέχεια που πήγαινε...» του Μόδη Γούναρη, που έγινε στο Στέκι Πολιτών Κατερίνης, στις 18 Μαρτίου 2011.